

Bekendtgørelse om ændringer af underordnet betydning på beskyttede fortidsminder

I medfør af § 29 e, stk. 6, i museumsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014, som ændret ved lov nr. ... af ..., fastsættes:

Anvendelsesområde

§ 1. Denne bekendtgørelse finder anvendelse på beskyttede fortidsminder, der er beskyttet efter museumslovens § 29 e.

Stk. 2. Der må ikke efter museumslovens § 29 e, stk. 1, 1. pkt., foretages ændring i tilstanden af fortidsminder, medmindre ændringen er af underordnet betydning.

Stk. 3. Ændringer af underordnet betydning er kendetegnet ved at være beskedne, midlertidige og reversible. Ændringerne må kun medføre ubetydelige fysiske indgreb på fortidsmindet og må kun i ringe grad påvirke den visuelle oplevelse af fortidsmindet. Ændringerne må desuden ikke skade fortidsmindets konstruktion, kulturlag eller bevarende vækstlag.

Stk. 4. Ændringer i tilstanden af fortidsminder, som kræver jordarbejder og dermed et fysisk indgreb i fortidsmindet, betragtes ikke som ændringer af underordnet betydning. Det gælder eksempelvis nedgravede trampoliner, stolper, hegnspæle, terrasser, svømmebassiner, nedgravede legeredskaber som gyngestativer og sandkasser m.v.

Definitioner

§ 2. I denne bekendtgørelse forstås ved:

- 1) Bygninger, genstande, belægninger og graffiti, der ikke har historisk sammenhæng med fortidsmindet: Bygning, genstande, belægninger og graffiti, der er opført, placeret eller udført på fortidsmindet efter fortidsmindets oprindelige kulturhistoriske funktionsperioder, og som ikke fremgår af beskrivelsen af fortidsmindet i Fund og Fortidsminder, som er det centrale register over arkæologiske lokaliteter og fundsteder i Danmark.
- 2) Ændringer, der er lovligt etableret, opsat eller anlagt:
 - a. Ændringer i tilstanden af de fortidsmindetyper, der fremgår af museumslovens bilag 1, kapitel 1, og som er foretaget, før den automatiske beskyttelse trådte i kraft i 1937,
 - b. Ændringer i tilstanden af de fortidsmindetyper, der fremgår af museumslovens bilag 1, kapitel 2, som er foretaget, før beskyttelsen er meddelt til ejer, eller
 - c. Ændringer i tilstanden af de fortidsmindetyper, der er meddelt dispensation til efter museumslovens § 29 j, stk. 1, eller tidligere tilsvarende lovbestemmelser.

Ændringer af underordnet betydning

§ 3. For de fortidsminder, som er nævnt i museumslovens bilag 1, kapitel 1 og 2, er følgende ændringer af underordnet betydning, jf. dog stk. 2-6:

- 1) Udskiftning af lovligt opsatte formidlings- og informationstavler, der ikke har en historisk sammenhæng med fortidsmindet.
- 2) Udskiftning af lovligt opsatte vejafmærkningsskilte og rutemarkeringer og dertil hørende lovligt opsatte skiltestandere, der ikke har en historisk sammenhæng med fortidsmindet, hvis der ikke ændres i vejafmærkningsskiltene, rutemarkeringernes eller de dertil hørende skiltestanderes fundamenter eller forankringer.
- 3) Midlertidig opsætning af afspærringsbånd og tentorpæle i forbindelse med vedligeholdelsesarbejder, færdselsregulering og afholdelse af arrangementer, hvis tentorpælene ikke nedsættes i mere end 20 centimeters dybde, jf. dog stk. 2.
- 4) Udskiftning af lovligt opsatte bænke og skraldespande på offentligt tilgængelige arealer, der ikke har en historisk sammenhæng med fortidsmindet, hvis der ikke ændres i bænkenes eller skraldespandenes fundamenter eller forankringer.
- 5) Udbedring af skader på sten-, asfalt- eller grusbelægning på lovligt etablerede veje og stier, der ikke har en historisk sammenhæng med fortidsmindet, hvis der ikke ændres i belægningens omfang og udtryk.
- 6) Afholdelse af et begrænset antal arrangementer af kort varighed med begrænset anvendelse af udstyr, installationer og telte, hvis udstyret, installationerne og teltene placeres på jævnt terræn og ikke forankres i sårbare dele af fortidsmindet, herunder bygninger, ruiner, stenkonstruktioner og voldgrave, jf. dog stk. 3.
- 7) Afrensning af graffiti på flader af fortidsminder udført i sten eller beton, hvor graffitien ikke har historisk sammenhæng med fortidsmindet, hvis afrensningsmetoden er skånsom, og afrensningen af graffitien ikke fjerner historiske inskriptioner, bemalinger eller brugsspor, jf. dog stk. 4.
- 8) Afrensning og genopmaling af historiske inskriptioner på fortidsminder udført i sten eller beton, hvis afrensningsmetoden er skånsom og genopmalingen sker i samme farvetone, typografi og omfang som de oprindelige inskriptioner, jf. dog stk. 5.
- 9) Vedligeholdelse og reparation af beskyttede stensætninger omkring helligkilder, krigergrave og mindesmærker, der er opført i år 1865 eller senere.
- 10) Midlertidig funktions- og illuminationsbelysning, der tilgængeliggør eller formidler fortidsmindet, jf. dog stk. 5, hvis kabler, lamper, lyskilder og de tilhørende tekniske faciliteter placeres oven på jordoverfladen.
- 11) Opstilling af stilladser i forbindelse med vedligeholdelsesarbejder på bygninger, som ikke indgår i fortidsmindebeskyttelsen, hvis stilladserne højst er opsat i 1 år og kun så længe, at vedligeholdelsesarbejdet foregår, jf. dog stk. 6., og hvis stilladset ikke fastgøres i bygninger, ruiner eller bygværker, der har en historisk sammenhæng med fortidsmindet. På afskærmningen kan der formidles om fortidsmindet eller oplyses om vedligeholdelsesarbejdet.

- 12) Anvendelse af eksisterende torvepladser og lignende befæstede arealer på fortidsminder under terræn til torveaktiviteter, fortovscafeer og lignende.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for høje, røser, stengrave, dysser, jættestuer, skibssætninger, ruiner, runesten, bautasten, sten med helleristninger og andre stenkonstruktioner.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 6, gælder ikke for høje, røser, stengrave, dysser og jættestuer.

Stk. 4. Stk. 1, nr. 7, gælder ikke for stengrave, dysser, jættestuer, skibssætninger, ruiner, runesten, bautasten og sten med helleristninger.

Stk. 5. Stk. 1, nr. 8 og 10, gælder ikke for runesten og sten med helleristninger.

Stk. 6. Stk. 1, nr. 11, gælder ikke for høje, røser, stengrave, dysser, jættestuer, skibssætninger, ødekirkegårde, ruiner, runesten, bautasten, sten med helleristninger, kors, milepæle, vildtbanesten og lignende, mølleanlæg, dæmninger, bro- og vejanlæg, stenvolde, stenrækker, helligkilder, kanaler, anlæg ved eller i søer, åer og moser, bopladser, sten og træer, hvortil der er knyttet folketro, historisk overlevering eller kulturhistorisk tradition, krigergrave, mindesmærker, sten- og jorddiger, agerspor, fangstgruber og sten- og grenkast.

Fortidsminder i haver til privat beboelse

§ 4. For ejendomme, der anvendes til privat beboelse, som helårsboliger, flexboliger eller fritidsboliger, og hvor fortidsmindet er beliggende i haven, er følgende ændringer desuden af underordnet betydning, jf. dog stk. 2.

- 1) Udskiftning af lovligt opsatte bænke, skraldespande og trapper, der ikke har en historisk sammenhæng med fortidsmindet, hvis der ikke ændres i bænkenes, skraldespandenes eller trappernes fundamenter eller forankringer.
- 2) Sæsonvis opstilling af fritstående havemøbler, legeredskaber eller haveelementer, der ikke er gravet ned eller på anden måde fæstnet i jorden, hvis de fritstående havemøbler, legeredskaber eller haveelementer placeres på vandret terræn og kun i ringe grad påvirker den visuelle oplevelse af fortidsmindet fra et offentligt tilgængeligt areal.
- 3) Udskiftning af lovlig anlagt mindre beplantning som siv, halvgræsser, græsser, urter, dværgbuske og buske med tilsvarende mindre beplantning, hvis der maksimalt graves 20 centimeter ned fra jordoverfladen, og udskiftningen ikke beskadiger fortidsmindets konstruktion eller kulturlag.
- 4) Hvis fortidsmindet er en gravhøj, er sæsonvis opstilling af enkelte, fritstående havemøbler ændringer af underordnet betydning, hvis de fritstående havemøbler kun i ringe grad påvirker den visuelle oplevelse af gravhøjen fra et offentligt tilgængeligt areal.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1-3 gælder ikke, hvis fortidsmindet, der er beliggende i haven er en gravhøj.

Broer og dæmninger

§ 5. For broer og dæmninger, som fortsat anvendes til regelmæssig vej- eller jernbanefærdsel, er følgende ændringer desuden af underordnet betydning:

- 1) Udskiftning og vedligeholdelse af asfaltbelægning og anden belægning, der ikke har historisk sammenhæng med fortidsmindet, hvis udskiftningen og vedligeholdelsen ikke ændrer i asfaltbelægnings eller den anden belægnings omfang eller udtryk.
- 2) Udskiftning og vedligeholdelse af spor og dertilhørende skærvelag, sveller og skinner samt signal- og kommunikationstekniske installationer, som er nedlagt i skærvelaget, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 2, gælder ikke for restbaner eller veteranbaner.

Bygninger, der ikke har historisk sammenhæng med fortidsmindet

§ 6. For bygninger, der ikke har en historisk sammenhæng med fortidsmindet, er renovering og vedligeholdelse af bygningsdele over jorden ændringer af underordnet betydning, hvis renoveringen og vedligeholdelsen kun i ringe grad påvirker den visuelle oplevelse af fortidsmindet.

Ikrafttræden

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft den [15. august 2022].